

Motion till Uddevalla Kommungrupps Årsmöte 2021

Angående LRF:s ställningstagande i slamfrågan

LRF har och har haft en oklar hållning till slamspridning. Genom att inte ta ställning för eller emot slamspridning, och att delta i Revaq, sanktionerar LRF spridning av slam och alla dess föroreningar på jordbruksmark.

Slammet är mottagaren för de många föroreningar och industriella kemikalier, vilka produceras i och utanför vårt land och som sedan distribueras till samhället. Det är 100 000-tals främmande ämnen i slam, som till exempel antibiotika, opiater och andra läkemedelsrester, hormonstörande kemikalier, bromerade flamskyddsmedel, kemikaliegruppen PFAS, kadmium och andra tungmetaller, nanomaterial, smittämnen och mikroplaster. Några av dessa ämnen, särskilt de hormonstörande, är epidemiologiskt kopplade till inte bara skadliga effekter på ekosystemet utan också på människan. Fortsatt spridning av förorenat slam innebär att halterna av metaller och långlivade organiska ämnen i markerna systematiskt ökar med tiden, till dess kritiska halter inte längre kan undvikas. Att kalla slam på åkermark för kretslopp därför att fosfor och kväve finns med är inte korrekt så länge som de flesta övriga ämnena är främmande för åkern.

Svenskt Vatten, som är branschorganisation för landets VA-organisationer och ivrig förespråkare för slamspridning, menar att man kan arbeta "uppströms" genom att be alla "förorenare" att sluta att förorena. Det är givetvis viktigt att så görs, men att uppnå målet att få slammet fritt från giftiga kemikalier är naivt att tro.

LRFs policy från 2017 innebär att inga föroreningar ska tillföras och att växtnäringen som återförs skall vara växttillgänglig. Självklarheter kan tyckas men så har inte fallet varit hittills. LRF måste stå fast vid den policy som antogs 2017 och som utgår från lantbrukets perspektiv.

Självklart måste LRF agera utifrån vad som är bäst för sina medlemmar och miljön och inte minst konsumenterna av våra produkter. LRF bör verka för att reningsverken måste investera i bättre reningsteknik istället för att på billigaste sätt göra sig av med sitt avfall. Tekniken finns redan ibland annat Tyskland och Danmark. Oavsett kostnaderna för reningsverken så måste det till en annan lösning än att låta landsbygden ta emot städernas avfall.

LRF skall vara trovärdiga i sin ambition att verka för en miljö- och hälsomässigt giftfri produktion och vara en tuffare kravställare för att uppnå ett hållbart kretslopp av växtnäring mellan stad och land.

Sammantaget är dagens slamspridning ett oansvarigt spel med medborgarnas hälsa och den vattenmiljö som får ta emot allt dränagevatten från slammet. Detta gäller i synnerhet jordbruket där åkermarken blir oåterkalleligt förorenad och efter en tid förstörd av bland annat metaller, mikroplast och framför allt PFAS. PFAS är extremt långlivat och direkt hälsovådligt. Livsmedlen riskerar att bli alltmer förorenade av gifter. **Förstörelsen av åkermarken kan jämföras med förstörelsen av klimatet**, men är ännu tämligen okänd. Det är våra barn och

kommande släkten som oundvikligen kommer att drabbas. Det gäller både innehållet av giftiga ämnen i mat samt möjligheten att odla livsmedel. Det är dessutom mycket sannolikt att stor del av kvävet rinner ut i vattendragen. På så sätt bidrar VA-verken till övergödningen genom att sprida slam på åkermarken något som bönderna sedan kollektivt får ta skuld för då övergödningen kommer från jordbruksmarken.

LRFs kommungrupp i Uddevalla yrkar att regionstämman i Västra Götaland vidarebefordrar motionen i sin helhet till Riksförbundsstämman som beslutar uppdra åt Riksförbundsstyrelsen att:

- **Tydligare verka för hårdare krav på den växtnäring som återförs från stadens avloppsreningsverk.**
- **Att slam skall vara fri från föroreningar samt i växttillgänglig form i enlighet med LRF:s kretsloppspolicy.**
- **Allt kretslopp från människa till åker eller betesmark skall ske på ett sätt som ligger i linje med miljömålet om giftfri miljö och ingen övergödning.**
- **Att tydligare markera att kommunerna är problemägare när det gäller slam både från enskilda avlopp och reningsverk.**

Uddevalla 2021 02 11

Torsten Torstensson
Uddevalla Kommungrupp

Motionen antagen vid Uddevalla Kommungrupps Årsmöte 2021 02 11.
Beslut: Att sända motionen till LRFs regionstämma 2021.

Torsten Torstensson
Ordförande